

РЕШЕНИЕ

№ 12786

гр. София, 24.07.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 15.07.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **3007** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите, във връзка с § 49 от Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на Н. С. А., ЕГН [ЕГН], с адрес по лична карта- [населено място], [улица], депозирана чрез процесуалния му представител – адв. Р. В., САК, [населено място], ул. „20-ти Април“ № 27, с която е предявен иск срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието (ГД „ИН“ - МП), с правно основание чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 от ЗИНЗС, за обезщетение на причинени му неимуществени вреди в периода 28.12.2022 г. – 08.08.2023 г., през който е изтърпявал наказание „Лишаване от свобода“ в Софийски централен затвор ЗОЗТ „К.“, заедно с предварителен арест на „Майор Г. В.“ № 2.

Ищецът твърди, че е претърпял неимуществени вреди в периода от 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г., когато е изтърпявал наказание „Лишаване от свобода“ в СИЗ и в ареста на „м-р Г.В.“ № 2, където е бил поставен в изключително тежки нечовешки условия за живот. В спалното помещение, в което е бил настанен, са липсвали елементарни хигиенно-битови условия, като същият е бил принуден да съжителства с множество дървеници. Изобилие от дървеници е имало и в общите помещения. Постоянно ищецът е бил налазван от дървениците. Ищецът постоянно е бил нахапван от дървениците. Всичко това не му е позволявало да спи спокойно нито една нощ в

процесния период. Д. се хранят с кръв и от ухапванията са причинявали на ищеца болки и страдания - от ухапванията се получават пъпки, които болят и сърбят повече от 10 дни. Освен другите неприятни усещания, ухапванията от дървениците са пораждали у ищеца и страх от болестно заразяване. Тези обстоятелства ежедневно са създавали за ищеца не само неопишваем дискомфорт, но и представляват поставянето му в нечовешки, унижителни условия.

Претендира се осъждане на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" към Министерство на правосъдието, да му заплати сумата в размер на 10 000 (десет хиляди) лева - обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди от поставянето му в нечовешки условия, в помещения пълни с дървеници, ведно със законните лихви върху тази сума, за периода от 08.08.2023 г. до 29.02.2024 г. и предварителен арест от 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г., ведно със законната лихва за периода от 22.03.2023 г. до окончателното изплащане на обезщетението.

С молба от 03.06.2024 г. адвокат Р. В.- САК, е посочил имената на допуснатия свидетел- И. Д. Д.. Моли да им бъде допуснат още един свидетел, тъй като А. е бил както в арест, така и в затвор, поради което е невъзможно само с един свидетел да се докажат неимуществените вреди през целия период. Счита представените от ответната страна доказателства за недопустими и неоснователни.

С молба от 25.05.2024 г., адв. Р. В., моли да бъде призован и втория допуснат свидетел- Б. Л. Р..

Като доказателства по делото бяха приети представени от ответника писмени документи: медицинска справка, видно от която Н. А. не е получавал противоинсектна или противоалергична терапия по време на престоя си в Ареста „м-р Г.Векилси“, [населено място] и в ЗОЗТ „К.“, договори с външни изпълнители за дезинсекция на помещенията на Затвора в [населено място], ведно с протоколи за извършена ДДД обработка на тези помещения (дератизацията и дезинсекцията се извършват по договор с фирма „Д. – Фаворит мениджмънт“), Справка с вх. № 7397/07.05.2024 г. от ст.комисар В. К.- началник на затвора [населено място], видно от която А. е бил настанен в 9-та група на 05.09.2023 г. до 28.02.2024 г., когато е бил освободен, писмо с вх. № 7121/29.04.2024 г. от комисар А. З.- началник на О.- С., видно от който А. е бил настанен в Ареста на „Майор Г. В.“ № 2 от 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г. Няма данни ищецът да е искал предоставяне на медицинска помощ във връзка с ухапванията ов ЗОЗТ „К.“.

В съдебното заседание, ищецът чрез процесуалният му представител – адв. В. поддържа предявената искова претенция и фактическите обстоятелства, с които е обоснована в исковата молба (л. 4–6). Счита се, че по безспорен начин са доказани претърпените неимуществени вреди от лошите условия, както в Ареста на Майор В., така и в Затвора-К.. От съда се иска да уважи предявената искова молба. Прави се възражение за прекомерност на юрисконсултското възнаграждение в размер на минимума.

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ чрез процесуалния си представител – юрисконсулт Д. оспорва исковата претенция и счита, че не са представени доказателства, установяващи елементите от състава на обективната отговорност по чл. 284, ал. 1 във вр. чл. 3 от ЗИНЗС. Прави искане за отхвърлянето ѝ като неоснователна и недоказана. Подробни съображения, с които е аргументирана тази теза, са изложени в писмен отговор по исковата молба (л. 12–15). По отношение на оплакванията за ухапванията от дървеници и значителният брой хлебарки е

посочено, че администрацията полага необходимите усилия, за да осигури професионално обезпаразитяване и дезинсекция, като в тази връзка са представени и съответните протоколи от извършването им. Твърди, че от представената медицинска документация не се доказва, че ищецът е претърпял подобни вреди. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение и претендира юрисконсултско възнаграждение.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура, редовно уведомен, е на становище, че исковата претенция е неоснователна и недоказана от страна на ответника. Липсва причинно-следствена връзка с настъпилите вреди.

Административен съд София – град, след преценка на събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Страните не спорят, че в исковия период ищецът Н. С. А. е изтърпявал наказание „Лишаване от свобода“ в Софийски централен затвор /ЗОЗТ „К.“ / и в ареста „Майор Г. В.“ № 2. В приложените към писмения отговор - докладна записка от мл.инспектор Т. И. в ЗОЗТ „К.“ към Затвора [населено място] (л. 32) и справка от информационната система „Изпълнение на наказанията (л. 17-19) е отразено, че в периода 08.08.2023 г. до 29.02.2024 г. ищецът Н. С. А. е изтърпявал наказание в Затвора в [населено място]-ЗОЗТ „К., а в периодите 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г.- в ареста на [улица].

За доказване на претендираните вреди съдът допусна на ищеца до разпит двама свидетели.

Свидетелят Д. познава ищеца от август 2023г. – били заедно в приемното отделение на Затвора един месец, а след това са преместени в Затворническо общежитие К., само 3-4 дни преди свидетеля ищецът бил преместен. Цялата присъда – 4 месеца са били заедно. Ищецът бил на работа – чистел, много ходел при лекаря поради ухапване от „бубулечките – дървеници и хлебарки“, лекарят му давал аспирина, нямало лекарства, един път само нещо за мазане, но го ползвали всички, защото ухапванията били много гадни. Два пъти пръскали през целия период, писали до администрацията, но без резултат, не се обръщало внимание, със сигурност администрацията била в същата ситуация В „централния“ два изпарителя въобще не работели, никога не бил сменян дюшека, спяли на „гъби“ изядени наполовината, нямало матраци, В Централния затвор условията били същите, нямало вентилация и в този период не са пръскали. В К. пръскали, но ставало по-зле, излизали бубулечки три пъти повече ищецът ставал на „плюски“ /мехури) на ухапаното място. Ищецът и свидетеля са ходили на лекар., но не са позволявали да се внесат препарати. В К. първо били 10 човека, условията определи като отвратителни – мухъл, падали стени, всичко било изгнило, освен ухапванията, обстановката и храната „не става“, нямало столови, в самото помещение се хранели, не можело да се спи от бубулечки, особено, когато станело топло.

Свидетелят Р. се познава с ищеца от 30.01.2023г., и от ареста, където бил задържан 2 месеца. Най-гадното в килията била тоалетната – от отворен тип без преградни стени, ползвали я пред всички останали. В килията настанените лица поддържали чистотата, имало паразити – паяци и хлебарки, дървеници също имало, дървеници също имало, свидетелят имал едно ухапване, не разбрал точно от какво е. Ищецът търсел първоначално болкоуспокояващи, той имал някакви травми.

Ответникът представи и са приети по делото - разпечатка от досието на ищеца, от което се установява, че действително е пребивавал в ареста и в затвора – ЗО К.. Представи и доказателства за договорни отношения и протоколи за извършено

третиране за дървеници и хлебарки в помещенията. В становище от изпълнителя по договора за ДДД обработки се сочи, че при необходимост с- епидемия, се правят и допълнителни обработки, регулярно – на 2 месеца. Съдържа се и препоръка, че в килиите не следва да се държат храни и хранителни продукти, изпирането на постелъчното бельо да ставало на 60 градуса с центрофугиране, което убивало дървеницата на всички жизнени етапи. По делото не се събраха доказателства за изпълнение на указанията на фирмата, изпълнител по договора – ДДД-1 ООД. Представени са данни за извършените третираня през исковия период.

Видно от Медицинска справка от д-р Т. , директор на МЦ – Затвора С., ищецът за периода 01.09.2023г. до 28.02.2024г. посещавал общо 4 пъти медицинския център във връзка с оплаквания и болки в лумбалната област, и за проведена терапия. Във втора медицинска справка от същия лекар – от 23.04.2024г. л. 39 от делото, са изнесени данни за травматични наранявания на ищеца – при арестуването му и проведена терапия.

Съгласно докладна записка за третираня за дървеници и хлебарки, е видно, че има спални помещения, служебен и затворнически стол, представени са протоколи за извършените обработки.

Видно от писмото на л. 37 от делото - №8044/25.04.2024г. са посочени данни за задържането на ищеца и за лицата, с които е бил заедно, по време на престоя си в ареста

При така установената фактическа обстановка, Съдът прие следните правни изводи:

По допустимостта на иска: Подаването на искова молба по реда на чл. 284, във връзка с § 49 от ПЗР на ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице или орган, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразни действия са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е **ЧАСТИЧНО ОСНОВАТЕЛНА**.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, задържано под стража или изтърпяващо наказание „лишаване от свобода”, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност.

По силата на чл. 285, ал. 2, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу специализираните органи по изпълнение на наказанията, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Според чл. 12 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", т.е. в случая дейността на ГД „ИН” е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация, в съответствие с дадените им от закона правомощия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното

функциониране на местата за лишаване от свобода е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

Съгласно чл. 284, ал. 1, във връзка с ал. 5 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3, като настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Разпоредбата на чл. 3 от с.з. сочи, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

В разглеждания казус Н. А. твърди, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се болки и страдания, предизвикани от липсата на адекватно третиране на помещенията срещу насекоми и други вредители, в които са били настанени лишените от свобода в Ареста и в Затвора в [населено място] и в ЗОЗТ „К.“. Тези бездействия са довели до размножаването на инсекти и по-специално на дървеници. Те започнали да хапят затворниците, включително и А., което им е причинявало сърбежи, болки, обриви и други физически неудобства, по време на излежаването на наложеното му наказание, т.е. може да се приеме, че тези твърдени вреди са причинени от подобни на описаните в цитираната разпоредбата чл. 3 от ЗИНЗС, действия или бездействия на органи и длъжностни лица при ответника.

В случая е доказано, че Н. А. е изтърпявал на наложеното му наказание „лишаване от свобода“: 1. в ареста на [улица], [населено място] от 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г. и 2. в ЗОЗТ „К.“ от 08.08.2023 г. до 29.02.2024 г. С оглед спазване на забраната по чл. 3 ЗИНЗС, ответникът е имал позитивни задължения към ищеца през периода на задържането му. Съгласно чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС, при изпълнение на наказанието лишаване от свобода се създават условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода, а според чл. 151, ал. 2 от с.з., под контрола на медицински специалист ежесечно се извършва основно почистване и дезинфекция на спалните и помещенията за общо ползване, т.е. ответникът ГД „ИН“, според цитираните норми е имал нормативно установено задължение за осигури адекватна и ефективна дезинфекция на обитаваните от лишените от свобода помещения, като по този начин предотврати появата на насекоми и вредители, които чрез ухапвания могат да им причинят дискомфорт, болки и страдания.

Независимо от представените документи, удостоверяващи сключването на договор със специализирана фирма за борба с насекоми и вредители и протоколи за извършени дейности по дезинсекция и дератизация, в разглеждания казус е очевидно, че тези дейности не са били достатъчни за ликвидацията на насекомите, в частност на дървениците, а от там и за предотвратяването на вредните последствия за лишените от свобода от техните ухапвания. Видно от представеното становище на изпълнителя по договора, е следвало да бъдат предприемани и други мерки за унищожаване на дървениците по-специално при прането на постелъчното бельо, както и да не се

държи храна в спалните помещения. данни за изпълнение на така дадените препоръки няма, напротив, свидетелят Р. беше категоричен, че изпарителят към затвора не се ползва, също и, че храната, съответно храненето, се е осъществявало в спалните помещения. Свидетелите изложиха и данни за дикомфорт от неадекватната обстановка в помещенията, както и за епидемия от дървеници и хлебарки, особено в затвора и ЗО К..

Изложеното дава възможност на съда да направи извод, че ответникът не е изпълнил в цялост задълженията си по чл. 128, ал. 1 от ЗИНЗС - да създаде условия за опазване на физическото и психическото здраве на лишените от свобода и да осигури адекватна и ефективна дезинфекция на обитавани от тях, която би преборила появата на насекомите. Неизпълнените на тези законови задължения е в противоречие с изискването лишените от свобода лица да не бъдат подлагани на излишно тежки условия и със забраната за жестоко, нечовешко и унижително отношение, съгласно чл. 3 от ЗИНЗС. Т.е. в случая са налице незаконосъобразни бездействия, свързани с неосигуряването на нормални хигиенни условия в помещенията, обитавани от лишените от свобода, включително и от Н. А.. Тези бездействия на органите на ГД „ИН” безспорно са могли да бъдат предпоставка за възникване на твърдените негативни преживявания на ищеца, надхвърлящи последиците от самото задържане и лишаване от свобода. Наред с това ищецът е имал и други заболявания – от травми, болезнени, за което е получавал терапия, което обстоятелство увеличава допълнително негативните му преживявания от обстановката в ареста и в затвора. Вследствие на ухапванията ищецът е получавал сърбежи и обриви, които са му причинявали физически болки (сърбежи) и дискомфорт.

За липсата на адекватни и ефективни мерки по дезинсекция на обитаваните от лишените от свобода в ареста в [населено място] и в ЗОЗТ „К.”, съответно за наличието там на насекоми (дървеници) и за търпените от ищеца болки и страдания, вследствие на ухапванията от тези насекоми, свидетелстват и разпитаните в хода на съдебното производство свидетели на 17.06.2024 г.- свидетеля Д. и на 15.07.2024 г.- свидетеля Р..

За тези изводи съдът съобрази и данните от свидетелите и конкретно следното:

Свидетелят Д. посочва, че познава ищеца от август месец миналата година, когато заедно са били в Приемната един месец, а после са били преместени в ЗОЗТ „К.“. Заедно са прекарвали 4 месеца. Твърди още, че жалбоподателя е ходил често при лекаря, който му е давал „Аспирин“. Имало много буболечки, които са ги ядяли, в частност дървеници и хлебарки. Нямало е лекарства. Лекарят веднъж само е дал нещо за мазане-

мехлем, защото ухапванията били много гадни.

На въпроса на адв. В., свидетелят твърди, че за целия период, е пръскано два пъти за дървеници. Проблемът с насекомите бил съобщаван до Администрацията, но без резултат. Никой не им е обърнал внимание. Администрацията куцала яко, старшините също се оплаквали. В СЦЗ всичко било бошлаф. Дюшека никога не е бил сменян и са спали на едни гъби, наполовина изядени, нямало матраци.

Свидателят твърди още, че в СЦЗ условията са същите, няма вентилация. През този период не са пръскали. В ЗОЗТ „К.“ са пръскали, но е нямало резултат, дори ставало по-зле. Постоянно имали плюски от ухапвания от дървеници. Сочил, че е ходил на лекар с ищеца. Управата на затвора не позволявала да се внасят препарати отвън, единствено лекарства може да вкараш, но минавали през лекар за проверка. Не са били допускани мазила и прахообразни вещества.

Д. посочва се не знае с какво пръскат, но имало мирис на белина, а не на препарат. Сравнява го с престоя си в „Г.“, когато също са пръскали против насекоми и знае за какво става въпрос- затваряли са прозорците и вратите, не са били допускани вътре, но в ЗОЗТ „К.“ не се процедурало така.

Свидателя Р., твърди че се познава с ищеца А. от 30.01.2023 г., когато е бил настанен в Ареста. На въпроса от Съда, свидетелят е посочил, че в Ареста са били двама, като едното момче е било разхвърлило багажа си. Р. е бил задържан два месеца. Най-гадното и най-лошото нещо било, че тоалетната в килията е обща и несамостоятелна. За поддръжката на помещенията- те са мели, чистили. Имало паразити- паяци и хлебарки, както и дървеници. Той е имал едно ухапване, но не е разбрал от какво е причинено. Има спомен, че жалбоподателя първо е търсил болкоуспокояващи, имал е травми. Не знае поради каква причина лекарствата на А. били задържани долу при лекаря, проблема бил с успокоителните.

Относно въпроса на адв. В. за други условия в килията, които си спомня, свидетеля Р. посочва, че първоначално Н. е ползвал допълнителни одеяла, защото леглата не били с пружини, а шини отдолу. Дюшеците били стари, използвани и овехтели.

Двамата свидетели потвърдиха, че в Ареста в [населено място] и в ЗОЗТ „К.“ е имало постоянен проблем от присъствието на насекоми и в частност дървеници.

Отвникът сочи, че твърденията за наличие на дървеници и хлебарки са се опровергали от събраните по делото доказателства, като в този смисъл е помолил Съда, да се ценят представените протоколи за дезинсекция и

дератизация.

Независимо, че двамата свидетели са изтърпявали наказание „лишаване от свобода”, съдът намира показанията им за последователни, логични и лишени от очевидни елементи на заинтересованост, поради което следва да бъдат кредитирани. И двамата независимо един от друг, потвърдиха, лошите условия, както и наличието на вредители в спалните и общите помещения. Тези обстоятелства правят предполагаемо съгласуване на показанията им е крайно невероятно.

Съдът намира за доказани твърденията, че за наличие на дървеници в помещенията, в които е бил настаняван ищеца, въздействието на които следва да се вземе предвид наред с останалите условия, при които е пребивавал ищеца и се установиха от свидетелите. От свидетелските показания се установи, че както всички лишени от свобода, така и А. са били хапани, постоянно от насекоми, в частност дървеници. Ухапванията са предизвиквали сърбежи, поради което се е налагало използване на мехлеми.

Според Годишен доклад на националния превантивен механизъм за 2020 г. на О. на Република България, публикуван на 04.03.2021 г.: „Изводите показват, че продължава да е налице дългогодишният проблем с наличието на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода, като това е констатирано във всички проверени обекти – дори и там, където е извършван цялостен ремонт. В тази връзка са отправяни препоръки към ГДИН за търсене на алтернативни начини за справяне с този проблем. Несъмнено този проблем ще бъде във фокуса на проверките на Н. и през настоящата година.“.

Независимо, че докладът не обхваща исковия период, съдът приема, че по делото не са налице данни, които да оборят официално потвърдената информация на О. на Република България относно дългогодишен проблем с наличието на хлебарки и дървеници. Напротив, свидетелските показания в тази насока са безпротиворечиви и установяват, че в ареста в [населено място] и в ЗОЗТ „К.“ има системен проблем с тези насекоми. Вярно е, че според упоменатите по-горе протоколи съставени от фирмите за дезинсекция и от свидетелските показания се установи, че помещенията, обитавани от лишените от свобода са били обработвани с препарати против вредители. Това обаче е ставало през няколко месеца и очевидно е било крайно недостатъчно за окончателно справяне с проблема.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда съда на категоричен и несъмнен извод, че за исковия период спалните помещения, както и общите в ареста в [населено място] и в ЗОЗТ „К.“ са

били заразени с паразитни инсекти – дървеници и хлебарки, което е влошавало съществено начина и условията за изтърпяване на наказанието.

Според съда е доказана и четвъртата предпоставка за реализиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ – налице е причинно-следствена връзка между констатираните незаконосъобразни бездействия и констатираните вреди, настъпили най-вече от неосигуряването на адекватна и ефективна дезинсекция на обитаваните от лишените от свобода помещения. В случай, че вземането на подходящи хигиенни мерки, лишените от свобода, включително ищеца, нямаше да бъдат нахапани от насекомите и съответно да изпитат посочените болки и страдания, свързани с тези ухапвания.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда съда на категоричен и несъмнен извод, че за очертания по-горе исков период в помещенията, обитавани от жалбоподателя не извършвана ефективна дезинсекция, което е влошавало съществено начина и условията за изтърпяване на наказанието.

В пилотното си решение по съединени жалби № 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 и 9717/13 ЕСПЧ посочва, че общите принципи, уреждащи прилагането на чл. 3 от Конвенцията за условията на задържане, са изложени в големи подробности в параграфи 139-159 от решението на Съда по А. и други (цитирано по-горе) и параграфи 65-69 от решението на Съда по *Torreggiani and Others*. Чл. 3 от Конвенцията защитава една от основните ценности на демократичното общество. Той забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на този член, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. В оценката на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия.

Настоящият съдебен състав намира, вземайки предвид събраните доказателства и дадените насоки от ЕСПЧ в делата М. и Н., че в случая перманентните сърбежи и появата на обриви, предизвикани от ухапванията от насекомите и причинения от тях психически дискомфорт,

могат да предизвикат чувство на страх от разболяване, незащитеност или малоценност, т.е. налице са доказани вреди, подлежащи на овъзмездяване по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 и следващите от ЗОДОВ. Без значение е периодът от време, през който лицата са ги търпели - той има значение само за определяне на размера на обезщетението. Ирелевантно също така е и обстоятелството, че ищецът не е бил поставен в по-неблагоприятни условия от останалите затворници, т. е. и други лишени от свобода са търпели същите условия. Наличието на нарушение на основно право сочи на понасяне на неимуществени вреди - накърняване на човешкото достойнство, дискомфорт, унижение.

Независимо от факта, че съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, настоящият съдебен състав не може да не се съобрази с практиката на ЕСПЧ. По дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни обезщетения.

През 2021 г. ЕСПЧ постанови осъдителни решения по делата П. - А. срещу България и И. срещу България и продължи да комуникира редица жалби с оплаквания във връзка с ниския размер на присъденото от националния съд след измененията от 2017 г. в ЗИНЗС обезщетение, поради лоши условия в затворите. Предвид добре установена съдебна практика на ЕСПЧ по предходните дела, по новите жалби българската държава се възползва от възможностите в производството пред Съда да признае нарушение чрез едностранна декларация или да сключи приятелско споразумение.

От мотивите на цитираните решения на ЕСПЧ може да се направи извод, че обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на минимум 4 евро на ден или на 30 % от присъжданото от ЕСПЧ при сходни обстоятелства, е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

В случая е безспорно, че през исковия период, приет за доказан от съда 1. в ареста на [улица], [населено място] от 28.12.2022 г. до 08.08.2023 г. и 2. в ЗОЗТ „К.“ от 08.08.2023 г. до 29.02.2024 г., се дължи обезщетение за 421 дни. При определянето на конкретен размер на паричното обезщетение за посочения период, съдът съобрази следното:

Ищецът е изпитвал във всеки един ден от исковия период дискомфорт, предизвикан от сърбежите и обривите, и от хигиенно –битовите условия въобще, наред с другото е имал и травматично болезнено увреждане, които обстоятелства, преценени в съвкупност обуславят по-висока степен на негативното въздействие върху ищеца от всеки един елемент.

На второ място, всички обстоятелства за битовите условия при които е пребивавал ищеца през целия исков период,, наред с травматичното му увреждане, водят до извод, че макар и да не е целен такъв резултат от администрацията, е достигнато ниво на суровост, така, че да се приеме нарушение на забраната по чл.3 ЕКПЧ, съответно чл.3 ЗИНЗС.

Във връзка с изложеното съдът намира, че обезщетение в размер на 3300 лв. е адекватно и справедливо, доколкото ищецът е бил поставен в неблагоприятни условия, обуславящи извод сами по себе си за негативно въздействие, надвишаващо прага на обичайното такова от самото задържане.

Предвид частичната основателността на основната претенция доказана е и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва. Претендира се лихва от 22.03.2024 г. до окончателното изплащане на сумата. Началният момент следва да се определи съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, т.е. ответникът ще дължи лихва, върху присъдената сума, считано от датата на преустановяване на незаконосъобразните бездействия. В случая не е установено, че незаконосъобразните бездействия са преустановени на 22.03.2024 г. Напротив, не е установено, че изобщо са били преустановени, поради което на ищеца се дължи законна лихва върху присъдената сума, от момента на подаването на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В съответствие с разпоредбата на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС съдът намира, че следва да се произнесе и по направените разноски.

Ищецът е поискал присъждане на разноски. По делото е представено пълномощно, видно от което адвокат В. е предоставил безплатна помощ, съгласно чл. 38, ал. 1 от Закона за адвокатурата.

По силата на визираните по-горе разпоредби, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. В случая, адвокатското възнаграждение следва да бъде определено, съгласно чл. 8, във връзка с чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

На ответника не се дължи юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, предвид частичното уважаване на иска.

*Така мотивиран от изложеното и на основание чл. 203 и сл. от АПК,
Административен съд София – град,*

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието да заплати на Н. С. А., излежаващ наказание „Лишаване от свобода“ с ЕГН [ЕГН], сумата от 3 300 (три хиляди и триста) лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди за периода от 28.12.2022 г. до 29.02.2024 г., изразяващи се претърпени физически болки и страдания, предизвикани от бездействия на органи на ответника, довели до наличието на дървеници, в помещенията, в които той е бил настанен, което е в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, ведно със законната лихва, считано от 22.03.2024 г. до окончателното изплащане на сумата, като **ОТХВЪРЛЯ** исковата претенция в останалата ѝ част до пълния размер от 10 000 лева и съответната лихва върху отхвърлената част, считано от 22.03.2024г.

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието да заплати на Н. С. А., излежаващ наказание „Лишаване от свобода“ с ЕГН [ЕГН] сумата от 10 (десет) лева, представляваща внесена държавна такса.

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията” да заплати на адвокат Р. Н. В. на основание чл. 38, ал. 2, във връзка с ал. 1, т. 2 от ЗА, вр. с чл. 8, вр. с чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения сумата от 467,80лв. (четири стотин шестдесет и седем лева и осемдесет стотинки), представляваща адвокатско възнаграждение, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 3007 по описа за 2024 г. на Административен съд София - град.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или протест пред Върховен административен съд на Република България в 14 дневен срок от съобщението до страните.

СЪДИЯ: